

VI Haaveena turvattu tulevaisuus

– syventävät tehtävät, s. 190–191

1. Alla olevat tekstit käsittelevät terrorismin torjuntaan liittyviä kysymyksiä, ja kuvio esittää yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen eri tasoilla kohdistuvia uhkia.
 - a) Erittele ja vertaa tekstien näkemyksiä yhteiskunnan turvallisuuden ja kansalaisten perusoikeuksien välisestä suhteesta.
 - b) Selitä kuvion perusteella, minkälaisia uhkia yksilön tasolla, kansallisella tasolla ja globaalilla tasolla voidaan erottaa. Käytä tarkastelussasi esimerkkejä. (YO syksy 2014)

RATKAISU:

a) Vastauksessa tulisi analysoida merkittävimmät erot tekstilainauksien käsityksistä yksilön oikeuksien, sananvapauden ja valtion turvallisuuden välisestä tärkeysjärjestyksestä. Kansalaisten perusoikeuksien kokonaisuus ja yhteiskunnan turvallisuuden edellyttämät toimet kansalaisten vapauksien rajoittamiseksi tulisi avata.

Eri näkemysten oikeutuksen pohtiminen syventää vastausta. Esimerkiksi lehdistö pitää tärkeimpänä arvona sananvapautta, joka on sen oman toiminnan elinehto. Poliisiviranomainen taas vastaa ensisijaisesti turvallisuudesta ja on taipuvainen hyväksymään yksittäisten kansalaisten perusoikeuksien rajoittamisen.

b) Vastauksessa tulisi rakentua kuvion esittämä kokonaisuus ja minkälaisia erilaisia uhkia kuvion eri tasoilla ilmenee. Tulee näkyä, että kuviossa esitetyt käsitteet, kuten yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen ja kansalaisen perusturvallisuus, on tunnistettu oikein. Tulisi ymmärtää, että kuvion eri tasot vaikuttavat toisiinsa (nuolien merkitys) ja että esimerkiksi yksilöön voi samaan aikaan kohdistua sekä kansallisen että globaalin tason uhkia.

Vastauksessa tulisi olla esimerkkejä kaikilta eri tasoilta ja niiden vakavuutta ja todennäköisyyttä tulisi pohtia. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta voi kertoa joitakin esimerkkejä ja toimenpiteitä (esim. sotilaallinen maanpuolustus, varautuminen ympäristökatastrofeihin).

2. Alla on tuloksia mielipidekyselystä, jossa tiedusteltiin EU-kansalaisten ulko- ja turvallisuuspoliittisia näkemyksiä.

a) Määrittele käsitteet yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä yhteinen ulkopoliittikka.

b) Arvioi, miksi EU-kansalaiset suhtautuvat varsin suopeasti yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan mutta vastustavat unionin laajentumista.

RATKAISU:

a) Yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka kuuluu EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Se pitää sisällään unionin sotilas- ja siviilioperaatiot, kuten esimerkiksi unionin nopean toiminnan joukot sekä siviilikriisihallintatehtävissä olevan henkilöstön.

Yhteinen ulkopoliittikka (Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka) perustettiin Maastrichtin sopimuksessa 1992. Se on hallitusten välistä yhteistyötä, joka pyrkii kehittämään unionin jäsenmaiden ulkosuhteita yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi, asettamaan yhteisiä tavoitteita ja luomaan unionille omaa profiilia maailmanpolitiikassa. Unionilla on yhteinen ulkoasiain ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja (ns. ulkoministeri) ja ulkosuhdehallinto, joka koostuu EU:n diplomaateista.

b) Kansalaiset kokevat EU:n lisäävän heidän turvallisuuttaan. Monet turvallisuuteen liittyvät uhat ylittävät valtioiden rajat, minkä vuoksi valtiot tekevät yhteistyötä uhkien torjumiseksi. Useimmat EU:n jäsenmaat ovat myös puolustusliitto Naton jäseniä, mikä vaikuttaa näkemyksiin EU:n sisällä tehtävästä yhteistyöstä.

EU:n laajentuminen on edennyt lähelle Euroopan maantieteellisiä rajoja, ja monet eurooppalaiset suhtautuvat epäillen esimerkiksi Turkin jäsenyyteen. Jotkut suhtautuvat kriittisesti myös siihen, ovatko sisäisesti epävakaaat entisen Jugoslavian alueen valtiot valmiita jäsenyyteen.

